

UDI rundskriv

Dokument-ID : RS 2011-025
Saksnummer : 10/4235-74
Sist endret : 25.02.2015
Dokumentdato : 09.05.2011
Mottakere : Asylmottakene
Driftsoperatører for asylmottak
Kommunene
Region- og mottaksavdelingen

UDI**Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller omsorgssenter**

1. Innledning
2. Målsetting
3. Vertskommunens ansvar
4. Tilskudd til vertskommuner for asylmottak
5. Tilskudd til vertskommuner for barnevernets omsorgssentre
6. Helsetjenester
  - 6.1 Personer under 18 år
7. Barnevernstjenester
  - 7.1 Særtilskudd til vertskommuner ved omsorgsovertakelse
    - 7.1.1 Hvem kan søke
    - 7.1.2 Hva kan det søkes om
    - 7.1.3 Søknadens utforming
    - 7.1.4 Tilskuddsbeløp
    - 7.1.5 Søknadsfrist
    - 7.1.6 Behandlingsinstans
8. Tolketjenester
9. Skoletilbud
10. Barnehagetilbud og foreldrebetaling
  - 10.1 Utbetaling og rapportering
11. Administrasjon
12. Klageadgang

1. Innledning

Utlendinger som søker asyl i Norge har lovfestet rett til et statlig innkvarteringstilbud, jf. lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) § 95. Utlendinger som har fått endelig avslag på søknad om beskyttelse, kan gis tilbud om innkvartering i påvente av utreise, jf. utlendingsloven § 95 første ledd, 2. punktum.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har ansvar for å gi enslige mindreårige asylsøkere under 15 år et tilbud om opphold i omsorgssenter for mindreårige.

Utlendingsdirektoratet (UDI) har ansvar for alle andre grupper som innkvarteres i statlige mottak for asylsøkere.

2. Målsetting

Dette rundskrivet fastsetter kriteriene for virkeområde og beregning av vertskommunetilskuddet, herunder tilskudd til barnehagetilbud til barn av asylsøkere, og skal sikre et enhetlig og forutsigbart tjenestetilbud til beboere i asylmottak og omsorgssentre.

3. Vertskommunens ansvar

Kommuner med asylmottak og omsorgssentre har ansvar for lovpålagte tjenester til beboerne. For å sikre beboere de tjenester de har krav på, er det nødvendig med et tett og strukturert samarbeid mellom vertskommune og innkvarteringstilbudet. Vertskommunene vil motta et tilskudd som skal dekke kommunenes gjennomsnittlige utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon i forbindelse med at det drives et asylmottak eller omsorgssenter i kommunen.

Fra 1. januar 2011 vil kommunene også motta barnehagetilskudd for asylsøkerbarn i alderen 4-5 år som tilbys barnehageplass. Tilskuddet inkluderer foreldrebetalingen.

Vertskommunetilskuddet skal sette kommunene i stand til å dimensjonere tjenesteapparatet i tråd med oppgavene som skal løses. I tillegg til vertskommunetilskuddet kan et asylmottak ha innvirkning på rammetilskuddet til kommunen. Beboere som har fått oppholdstillatelse kan bli folkeregistrert i kommunen og vil da telle med ved beregning av innbyggertilskuddet.

4. Tilskudd til vertskommuner for asylmottak

Ordinært vertskommunetilskudd består av en grunnsats for kommunen og en sats per plass og type plass. For satser, se vedlegg 1.

Det foretas egne beregninger for kommunenes gjennomsnittlige utgifter som vertskommuner for statlige mottak. Denne beregningen dokumenterer kommunenes gjennomsnittlige utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon og er tilstrekkelig bakgrunnsmateriale for fastsettelse av de ulike satsene som inngår i vertskommunetilskuddet. UDI setter ikke krav til rapportering fra vertskommuner på det ordinære vertskommunetilskuddet.

Kommunen trenger ikke søke om utbetaling av det ordinære vertskommunetilskuddet. Tilskuddet utbetales kvartalsvis av UDI når det er inngått kontrakt med asylmottakets driftsoperatør. Tilskuddet beregnes etter asylmottakets kapasitet og utbetales først når mottaket har fysisk startet opp. I en eventuell oppstartsfasen beregnes det etter antall tilgjengelige plasser.

5. Tilskudd til vertskommuner for barnevernets omsorgssentre

Fordi barnevernet har små institusjoner samt at det på grunn av plassmangel har vært nødvendig å plassere mindre grupper beboere i flere kommuner, beregnes tilskuddet etter en sats per plass. For sats, se vedlegg 1.

Bufdir sender melding om tidspunkt for oppstart og størrelse av omsorgssentre til UDI som utbetaler tilskuddet kvartalsvis. I en oppstartsfasen beregnes tilskuddet etter antall tilgjengelige plasser inntil senteret er i full drift. For enkeltplassering utenfor omsorgssenter, vil UDI utbetale tilskuddet basert på kvartalsvise oversiktslister fra Bufdir. Tilskuddet beregnes per person per nærmeste hele måned.

6. Helsetjenester

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m., lov om spesialisthelsetjenesten m.m. av 2. juni 1999 nr. 61 og lov om pasient- og brukerrettigheter av 2. juli 1999 nr.63 gjelder for beboere i statlig asylmottak og omsorgssentre.

Vertskommunetilskuddet skal bidra til at kommunen kan legge til rette for at beboere i statlige asylmottak også gis et tilbud innen forebyggende helsetjeneste, spesielt når det gjelder psykososiale lidelser, oppfølging av vaksinasjonsprogrammer, rådgivning innen kosthold og ernæring, samt mor/barn kontroll.

Utførlig informasjon om retningslinjer for helsetjenestetilbudet til innvandrere og asylsøkere er beskrevet i Helsedirektoratets veileder for helsetjenestetilbudet til asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente IS-1022 (2010). Utførlig informasjon om tannhelsetjeneste er å finne i daværende Sosial- og helsedepartementets (nåværende Helse- og Omsorgsdepartementet) rundskriv I-23/99 Retningslinjer for tannhelsetjenester til flyktninger og asylsøkere i statlig mottak ansvar, tjenestens faglige innhold og betalingsordninger.

6.1 Personer under 18 år

Forskrift om rett til helse- og omsorgstjenester til personer uten fast opphold i riket (FOR 2011-12-16 nr 1255) § 4 gir barn under 18 år rett til nødvendige helse- og omsorgstjenester fra vertskommunen selv om barna bor i eller har tilbud om opphold i statlige mottak (§6).

I henhold til lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-2 nr. 6 har asylsøkende barn under 18 år krav på følgende tjenester:

- a) helsetjenester i hjemmet
- b) personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring og støttekontakt,
- c) plass i institusjon, herunder sykehjem og
- d) avlastningstiltak

7. Barnevernstjenester

Lov om barneverntjenester gjelder for alle barn i Norge uavhengig av asylsøkerstatus. Asylsøkerbarn har, som alle andre barn i Norge, rett til å motta tjenester og tiltak etter lov om barneverntjenester, dersom barnet har et særlig behov for hjelp. Utlendingsmyndighetene vil fortsatt ha ansvar for behandlingen av barnets asylsak, selv om det fattes vedtak etter lov om barneverntjenester. Utførlig informasjon om dette er å finne i Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets rundskriv Q-06/2010 Barnevernstjenestens ansvar for enslige mindreårige asylsøkere og andre mindreårige personer i mottak, omsorgssentre og kommuner.

Dersom barnevernet tar over omsorgen blir utgiftene refundert av fylkeskommunen på vanlig måte. Det gis statsrefusjon for kommunale utgifter til barneverntiltak for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger, se Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets rundskriv Q-05/2004 Om statsrefusjon for kommunale barnevernutgifter for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger.

Ekstraordinære utgifter i forbindelse med omsorgsovertakelse kan utløse særtilskudd til vertskommuner, se punkt 7.1

7.1 Særtilskudd til vertskommuner ved omsorgsovertakelse

7.1.1 Hvem kan søke

Vertskommuner som blir påført urimelig store kostnader til barnevern i forbindelse med omsorgsovertakelse kan søke om tilskuddet. Dette tilskuddet erstatter tidligere ordning for etterskuddsvis og delvis dekning av vertskommuners ekstraordinære utgifter knyttet til barnevern. Kostnadene må være av en viss størrelse for at kommunen skal kunne søke om tilskudd. Særtilskuddet skal ikke være en utjevningsordning for et eventuelt avvik mellom vertskommunetilskuddet og kommunens faktiske kostnader.

Kommunene kan ikke søke om dette særtilskuddet fra UDI for saker som kvalifiserer for "særskilt tilskudd ved omsorgsovertakelse" fra Integrerings og mangfoldsdirektoratet (IMDI), se IMDIs rundskriv 03/15: Særskilt tilskudd ved bosetting

av enslige mindreårige. Kommunene kan heller ikke søke om særtilskuddet fra UDI dersom kostnadene kan dekkes av andre offentlige refusjonsordninger, jf. punkt 7.

7.1.2 Hva kan det søkes om

Tilskuddsordningen omfatter kun plasseringer utenfor hjemmet etter Lov om barneverntjenester §§ 4-4, 4. ledd, 4-6, 4-24, 4-25 og 4-26.

Plasseringer under tre måneder kvalifiserer ikke til tilskudd, med unntak for søskengrupper, mor og barnplassering, eller dersom tiltaket gjelder grupper av barn i transittmottak. Det skal regnes fra vedtaksdato.

7.1.3 Søknadens utforming

Kommunen skal sende inn søknad på fastsatt skjema (vedlegg 2), vedlagt kopi av barnevernsvedtak og grunnlag for dette (se søknadsskjema for detaljer). Søknader uten vedlegg vil bli avslått.

Merk: økonomi og kostnadsoversikter skal IKKE legges ved søknad.

Dersom kommunen søker på feil grunnlag vil kommunen få to måneders frist til å utforme søknaden på nytt.

7.1.4 Tilskuddsbeløp

Satsene er per barn per måned. I forhold til enslig mindreårige er satsen lavere enn for medfølgende barn. Årsaken til differensieringen av er at kommunene betaler halv egenandel ved omsorgsovertakelse av enslig mindreårige asylsøkere. For satser, se vedlegg 1.

7.1.5 Søknadsfrist

Tilskuddsbeløpet utbetales løpende etter søknad. Søknadsfrist for det enkelte år er 1. mars det påfølgende år. Søknader mottatt etter denne søknadsfristen vil bli avslått, med unntak for søknader ved avsluttet tiltak.

7.1.6 Behandlingsinstans

Vertskommuner for statlige mottak skal sende søknad til mottaksansvarlig regionkontor/enhet. Vertskommuner for barnevernets omsorgssentre skal sende søknad til UDI sentralt.

8. Tolketjenester

Bruk av tolk er en nødvendig forutsetning for å sikre at beboere i statlig mottak får reell nytte av kommunale tjenester. Kommunene har alminnelig rettlednings- og informasjonsplikt, og må benytte kvalifisert tolk når det er nødvendig. Den instansen som trenger tolk, bestiller og betaler for tjenesten. Ansvarsforhold vedrørende tolkeutgifter i forbindelse med helsetjenester omtales i Helsedirektoratets veileder for helsetjenestetilbudet til asylsøkere, flyktninger og familiegjennforente IS-1022 (2010).

9. Skoletilbud

Barn og unge i grunnskolealder (6-15 år) i ordinære asylmottak og omsorgssentre har rett og plikt til grunnskoleopplæring. Kommunen kan søke om tilskudd til ordinær grunnskoleopplæring, jf. UDIR-5-2008 Rett til grunnskoleopplæring for barn og unge i asylmottak.

Tilskuddet skal også dekke særskilt norskundervisning, tospråklig fagopplæring og morsmålsopplæring. Disse elevene har også rett til spesialundervisning og tilrettelagt undervisning jf. opplæringsloven § 1-3, jf. § 5-1. Tilskuddene administreres av Utdanningsdirektoratet.

Mindreårige asylsøkere i alderen 16-18 år har rett til 250 timers norskopplæring på linje med voksne asylsøkere, jf. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets rundskriv A-20/2007 Gjeninnføring av norskopplæring for asylsøkere i mottak. I henhold til rundskrivet er det asylmottakene som er ansvarlig for å organisere skysst til og fra opplæringen. Se også IMDIs rundskriv 4/2015: Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og norskopplæring for asylsøkere i mottak.

Asylmottakene får skyssutgiftene refundert i henhold til pengereglementets punkt 5.6 når reiseavstanden er minst 6 km hver vei.

Rett og plikt til grunnskoleopplæring i henhold til opplæringslovens § 2-1 gjelder barn i skolepliktig alder. Asylsøkere som er over 16 år, men under 18 år, og som har lovlig opphold i landet, har etter opplæringslovens § 4A-1 også rett til grunnskoleopplæring. Det må være sannsynlig at de skal oppholde seg i landet i mer enn tre måneder. De som oppholder seg lovlig i landet i påvente av å få avgjort søknad om oppholdstillatelse, og fyller 18 år i løpet av skoleåret, har rett til å fullføre påbegynt skoleår. Rett til grunnskoleopplæring etter opplæringslovens § 4A-1 faller bort fra den dato søknad om oppholdstillatelse blir endelig avslått av utlendingsforvaltningen.

Kommunen søker Fylkesmannen om tilskudd til dette. For nærmere om tilskuddsordningen, se Kunnskapsdepartementets retningslinjer for Tilskudd til opplæring til barn og unge som søker opphold i Norge

10. Barnehagetilbud og foreldrebetaling

Barnehagetilskudd til barnehager som tilbyr barnehageplass til asylsøkerbarn i alderen 4-5 år blir administrert av UDI. Tilskuddet inkluderer foreldrebetalingen og gjelder alle godkjente barnehager. Alle asylsøkerbarn i alderen 4-5 år i asylmottak skal, så langt det er mulig, gis tilbud om heldags barnehageplass etter søknad fra asylmottakene. Asylmottakene må i søknad om barnehageplass spesifisere at søknaden gjelder et asylsøkerbarn.

Barn som fyller 4 år i løpet av første del av barnehageåret (august – desember) kan tilbys barnehageplass fra august måned og inntil skolestart.

Barn som fyller 4 år i andre del av barnehageåret (januar – juli) kan tilbys barnehageplass fra den dagen barnet fyller 4 år og inntil skolestart.

10.1 Utbetaling og rapportering

Utbetaling av barnehagetilskuddet baseres på rapportering fra asylmottakene til UDIs respektive regionkontor. Rapporteringen skal inneholde opplysninger om antall asylsøkerbarn i alderen 4-5 år som er tildelt barnehageplass, og om det er heltids- eller deltids plass. Se vedlagt rapporteringsskjema for rapporteringsfrister og utbetalingsdatoer.

Barnehagetilskuddet utbetales i 11 måneder (et barnehageår er 11 måneder). Barnehagetilskuddet for asylsøkerbarn i alderen 4-5 år utbetales hvert kvartal.

Kommuner som tilbyr mindre enn heltids plass, vil få redusert tilskuddet forholdsmessig.

Kommunene har ikke rapporteringsplikt.

11. Administrasjon

Statlige mottak og omsorgssentre vil medføre en viss belastning på kommunens sentrale administrasjon i forbindelse med vertskommunale oppgaver.

Overformyndieret i kommunen har ansvar for å oppnevne representant til enslige mindreårige asylsøkere. Representanten skal påse at ungdommens rettigheter blir ivarettatt i behandlingen av asylsaken og at andre rettigheter oppfylles, eksempelvis i forbindelse med skoletilbudet og omsorgen på mottaket. Vertskommunen har ansvar for rekruttering, oppnevning og oppfølging av representantene. For transittfasen er det opprettet en representantvaktordning som administreres av UDI.

UDI anmoder vertskommunen om oppnevning av representant. UDI tilstreber i størst mulig grad at søker bor i samme kommune gjennom hele den innledende saksbehandlingen. Kommunen har ansvar for å ha nok tilgjengelige representanter til enhver tid slik at innledende asylsaksbehandling kan gjennomføres uten unødig opphold.

12. Klageadgang

Tildeling av tilskudd til vertskommuner er ikke et enkeltvedtak etter forvaltningsloven og kan ikke påklages.

Christine Wilberg
avdelingsdirektør

Kontakt: Region- og mottaksavdelingen, RMA Fagstab

Vedlegg

RS 2011-025V1 Satser for tilskudd til kommuner som har statlig mottak eller omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere

RS 2011-025V2 Søknadsskjema, særtilskudd for vertskommuners utgifter ved omsorgsplassering av barn av asylsøkere

RS 2011-025V3 Rapportering på bruk av barnehageplass for asylsøkerbarn i alderen 4-5 år